

До

Членовете на Научното жури, сформирани със Заповед № 1782 от 12.07.2022 г. на Заместник-ректора по НИД и МС на Университета за национално и световно стопанство/УНСС/ за защита на дисертационния труд на Анита Евелинова Борисова – задочен докторант към катедра „Публичноправни науки“ на Юридическия факултет/ЮФ/ на УНСС

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Надежда Христова Христова

Юридически факултет на Университета за национално и световно стопанство

Относно: представения за обсъждане дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “доктор” по област на висше образование 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. “Право”, научна специалност/докторска програма “Административно право и административен процес” в УНСС .

Основание за представяне на рецензия: участие в състава на научно жури по защита на дисертационен труд, съгласно Заповед № 1782 от 12.07.2022 г. на Заместник-ректора по НИД и МС на Университета за национално и световно стопанство/УНСС/.

Автор на дисертационния труд: Анита Евелинова Борисова

Тема на дисертационния труд: “Административноправен статут на Комисията за защита на личните данни“.

Уважаеми колеги,

1. Информация за дисертанта:

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Публичноправни науки“ на Юридическия факултет/ЮФ/ на УНСС по

научна специалност “Административно право и административен процес” съгласно Заповед № 1025/29.03.2018 г на Ректора на УНСС. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 2018г. – 2022 г. Анита Борисова се дипломира като магистър по право в УНСС като отличник на випуска през 2012 г. В периода от 2012 г. до настоящия момент тя работи по специалността си в престижни компании: от 2012г. до 2019 г. в EY (Ernst&Young) Law Partnership; от 2019г. до април 2022 г. в Adecco Bulgaria; от май 2022 г. до настоящия момент в Kinstellar Sofia. Междувременно Анита Борисова е хоноруван преподавател по Административно право и Административен процес в ЮФ на УНСС.

Докторантът - Анита Евелинова Борисова е представила комплект материали на електронен и хартиен носител, съгласно изискванията на Правилника за учебната дейност на УНСС видно от които тя е изпълнила индивидуалния си план.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд:

В структурно отношение дисертационният труд се състои от: увод; 3 глави, посветени съответно на: историческо развитие на институционалната рамка за защита на личните данни, обекта, съдържанието и субектите на административноправния режим на защита на личните данни, и правните принципи в областта на защита на личните данни. (Първа глава); общата характеристика на административноправния статус на Комисията за защита на личните данни (Втора глава); мерките на административна принуда, прилагани от Комисията за защита на личните данни (Трета глава); заключение; библиография; списък с относими към разглежданата проблематика актове на ЕСЗПЧ, Съда на ЕС, КСРБ и на ВАС; списък със становища, насоки и други практики на органите за защита на данните; списък с онлайн източници. Обемът на дисертационния труд е 243 страници.

Представеният от Анита Евелинова Борисова дисертационен труд е посветен на значима, както за теорията, така и за практиката, проблематика – административноправен статус на Комисията за защита на личните данни/КЗЛД/. Изследването на поставените в дисертационния труд въпроси е предизвикателство за всеки изследовател, тъй като проблемите, свързани със защитата на личните данни, статуса и правомощията на съответните надзорни органи, са все по – широко обсъждани в публичното пространство, респективно предизвикват все по- голям отзвук. В тази връзка, целите, задачите, обектът и предметът са целесъобразно и сполучливо формулирани от докторанта в дисертационния труд. Настоящото изследване е основано на разпоредбите и практиките, възприети в следствие на най-новия в областта акт от правото на Европейския съюз (ЕС), а именно Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗД). От май 2018 г.,

когато влиза в сила ОРЗД, защитата на личните данни е тема с изключително значение за бизнеса, тъй като всяка компания със свой собствен персонал, има качеството на администратор на лични данни, а административните санкции за нарушаване на административноправните разпоредби в тази област са значително по-тежки в сравнение с налаганите за други административни нарушения.

По мое мнение представеното изследване има значението и необходимите качества на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор”. В структурно и съдържателно отношение, представеният дисертационен труд е много добър показател за творческа активност и за целенасочени изследователски способности на докторанта. Това е задълбочен и аналитичен труд, отличаващ се с актуалност и практическа насоченост.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати:

От съдържанието на дисертационния труд може да се направи категоричен извод, че докторантът много добре познава състоянието на разглежданата проблематика. Показателно за това е: цялостното изпълнение на поставените от докторанта в дисертационния труд задачи и постигане на поставените цели; задълбоченото изследване на правната доктрина и съдебна практика, и последвалите авторови анализи, изводи и аргументи, което е с приносно значение както за доктрината, така и за практиката на съответните органи с правомощия в областта на защита на личните данни; направените в дисертационния труд логични и обосновани предложения за усъвършенстване на институционалната рамка с цел подобрата защита на личните данни, което е съществен научно-приложен принос; направените авторови дефиниции на ключови понятия в областта на защита на личните данни, което също е с подчертано научно приносно значение. Показателно за познаване на изследваната в дисертационния труд проблематика е и фактът, че Анита Евелинова Борисова е била лектор на следните обучителни семинари:

- 1) Участие като лектор в семинар „Подготовка на счетоводните, финансовите и ТРЗ отдели, във връзка с новата правна уредба на Регламента за защита на личните данни“, организиран от АПИС Европа, проведен на 8 май 2018 г.
- 2) Участие като водещ лектор в 3-дневен обучителен курс „Практически насоки на GDPR – новият общ регламент за защита на личните данни“, организиран от Фондация „За интелигентен растеж“, проведен на 26-28 септември 2018 г.

- 3) Участие като водещ лектор в обучителен курс „Защита на личните данни в банковия сектор – законосъобразност и практически решения“, проведен на 3 октомври 2018 г.

В представения дисертационен труд “Административно правен статус на Комисията за защита на личните данни” са използвани методите на формалната логика като анализ, синтез и сравнение, както и индуктивния и дедуктивния метод, а също и сравнителноправният и историческият методи, което позволява постигането на поставените цели и задачи на дисертационния труд.

4. Оценка на научните и научно-приложните приноси:

Изложението в дисертационния труд оценявам като целенасочено и съдържателно. То се съпровожда с отделни сравнения и разграничения, обосноваване на изводи и предложения. Научните и научно-приложните приноси на представения дисертационния труд са съществени и полезни за правната доктрина и практика на съответните държавни органи. Могат да бъдат изтъкнати някои конкретни научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд:

1/ полезни за доктрината и практиката анализ на правото на защита на личните данни като производно на правото на неприкосновеност на личния живот и анализ на приложното поле ОРЗД, направен във връзка с изследването на историческото развитие на правната уредба на защита на личните данни;

2/ с приносно значение е изследването и анализът на доктриналните становища относно правната същност на понятията „правен статут“, правен статут“ и „правен режим“, най – вече авторовата дефиниция на понятието „административноправен режим на защита на личните данни“;

3/ с приносно значение са изследването и анализът на обекта, съдържанието и субектите на административноправния режим на защита на личните данни/КЗЛД е именно субект на този режим/, както и изследването и анализа на основанията за законосъобразно обработване на лични данни, уредени в ОРЗД ;

4/ с подчертано приносно значение е изследването и анализът на правните принципи, намиращи приложение в областта на защитата на личните данни, от които се ръководи и КЗЛД при осъществяване на нейната дейност – това са общите принципи на правото на ЕС и на законодателството на РБ и специалните принципи, уредени в ОРЗД;

5/ с приносно значение е анализът на КЗЛД като орган на държавно управление и независим надзорен орган и извеждането на основните белези на този орган.

6/ с подчертано приносно значение е авторовият анализ на понятието „пълна независимост“ като за целта е изследвана практиката на Съда на ЕС.

7/ полезен анализ на правния статус, в частност на административноправния, на председателят на комисията и членовете на комисията

8/ полезен анализ на административноправния статус на Инспектората към Висшия съдебен съвет, който също е надзорен орган в областта на защита на личните данни и съпоставката му с КЗЛД;

9/ с подчертано приносно значение е анализът на правните статуси на двата европейските органи с правомощия в областта на защита на личните данни - Европейски комитет по защита на данните (ЕКЗД) и Европейски надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД), като е направен сравнителноправен анализ между техните правомощия и тези на КЗЛД;

10/ с подчертано значение за теорията и практиката е направеният авторов анализ на правния статус на длъжностното лице по защита на личните данни/ съгласно ОРЗД назначаването на такова лице е задължително за всички публични органи, от което следва, че националните и европейски надзорни органи с правомощия в областта на защита на личните данни, в т.ч. и КЗЛД, имат свои ДЛЗД, които подпомагат дейността им.

11/ много добър анализ на способите за обезпечаване на защитата на личните данни, които администраторите на лични данни и обработващите лични данни прилагат, и които служат като доказателство пред надзорните органи, в т.ч. и КЗЛД, за положените усилия от съответните субекти за законосъобразното обработване на личните данни на физическите лица.

12/ с подчертано приносно значение е анализът на процедурата по задължително уведомяване от администратора на лични данни на КЗЛД/ чл. 33 и чл. 34 от ОРЗД, съответно чл. 67 и чл. 68 от ЗЗЛД/ за нарушение на сигурността на личните данни, която, както сочи авторът може да се разгледа, от една страна, като форма на сътрудничество между тези субекти, но от друга може да бъде повод за налагане на мерки на административна принуда.

13/ с подчертано приносно значение е анализът и разграничението, което авторът прави между понятията „нарушение на сигурността на личните данни“ и „инцидент, свързан със сигурността на личните данни“.

14/ много добър авторов анализ на видовете ПАМ и административните наказания като мерки на административна принуда прилагани за защита на личните данни, както и на техните особености.

7/ с приносно значение са и направените редица предложения de lege ferenda, като например да бъде предвидено в ЗЗЛД, в кои хипотези КЗЛД

може да сезира националния съд и да бъде определено конкретно кой съд може да бъде сезиран и др;

В заключение считам, че представената от докторанта Анита Борисова дисертация отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ, както и на вътрешните актове на УНСС, относно обема, структурата и наличието на научни и научно-приложни приноси. Изложението в дисертацията свидетелства, че докторантът притежава задълбочени теоретични познания по съответната проблематика и умение да провежда самостоятелни научни изследвания.

5. Оценка на публикациите по дисертацията:

Докторантът е представил четири научни публикации:

- ‘The Data Protection Officer as an Instrument for Compliance with the Accountability Principle Under the GDPR’, Proceedings of the 15th International Conference of ASECU, Sustainable Development Goals 2030: Challenges for South and Eastern European Countries and the Black Sea Region, September 26–27, 2019 Sofia, Bulgaria
- „Историческо развитие на институционалната рамка на защита на личните данни“, СБОРНИК С ДОКЛАДИ ОТ НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „100 ГОДИНИ УНСС, 100 ГОДИНИ ПРАВО В УНСС“ ТОМ II – Актуални проблеми на публичното и наказателното право. Актуални проблеми на историческите, икономическите и социалните науки.
- „Проявление на принципите на законосъобразност, добросъвестност и прозрачност в областта на защитата на личните данни“, публикувана в STUDIA IURIS, брой 2 / 2021 г.
- „Защита на личните данни на етапа на проектирането и по подразбиране и оценка на въздействието върху защитата на данните като способи за обезпечаване сигурността на личните данни“, публикувана в списание „Бизнес и право“, брой 3, 2021 г., ISSN (online): 2603-3445, <http://business-law.unwe.bg/>

В представените публикации е изследвана актуална проблематика, относима към темата на дисертационния труд. Лична заслуга на Анита Борисова са научните и научно-приложните приноси на дисертацията и на представените научни публикации. Докторантът коректно се е позовавал на доктриналните източници.

6. Автореферат

В автореферата ясно и точно са посочени, целта, обектът, предметът и задачите на изследването. Той е разработен на добро ниво и цялостно отразява съдържанието на дисертационния труд и постигнатите резултати.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Поради актуалността на изследваната проблематика, препоръчвам на Анита Борисова да продължи да публикува си дейност в областта на защита на личните данни и ако прецени да публикува дисертационния труд като монография.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложеното по-горе:

1. Заявявам, че дисертационният труд “Административноправен статус на Комисията за защита на личните данни ” съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката, и отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ и чл. 27, ал. 1 и 2 от ППЗРАСРБ. Същевременно този дисертационен труд показва, че Анита Борисова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Административно право и административен процес“ като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Докторантът отговаря и на изискванията на чл. 6, ал. 1 от ЗРАСРБ и чл. 24 – чл. 26 от ППЗРАСРБ.

2. Във връзка с гореизложеното, на основание чл. 10, ал. 1 от ЗРАСРБ, чл. 32, ал. 1 от ППЗРАСРБ, давам своята **положителна оценка** на проведеното от Анита Евелинова Борисова научно изследване.

3. Предлагам на уважаемото научно жури, да **присъди** образователната и научна степен „доктор” на Анита Евелинова Борисова в област на висше образование 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. “Право”, научна специалност “Административно право и административен процес”.

София, 13.09.2022 г.

Изготвил рецензията:

(доц. д-р Надежда Христова)